

PREDSTAVITEV DOBRE PRAKSE VKLJUČEVANJA RANLJIVIH SKUPIN V SOCIALNO PODJETNIŠTVO ROMSKA RESTAVRACIJA – ROMANI KAFENAVA

Štefan Simončič, predsednik Združenja EPEKA, so.p.

President of EPEKA Association, social enterprise

Gorkega 34, 2000 Maribor, SI, EU

www.epeka.si / www.romani-kafenava.si / epeka@epeka.si / info@romani-kafenava.si

Povzetek: Romska restavracija – Romani kafenava je prva romska restavracija v Evropi, ki deluje po principu socialnega podjetja. Socialno podjetništvo je aktualna metoda vključevanja ranljivih skupin na trg delovne sile. Visoka brezposelnost, nizka stopnja izobrazbe, predsodki, stereotipi, diskriminacija, netoleranca, kulturne razlike in drugo so vse razlogi za dolgotrajno brezposelnost Rominj in Romov v Sloveniji in EU. Če temu dodamo še ekonomsko krizo, je krog brezposelnosti sklenjen. Sledi ne-vključevanje v družbo ter izolacija in preti bojazen, da bo že druga generacija brezposelna, kar manjša samozavest ter posledično motivacijo celotne etnične skupine, saj nimajo vzornikov in idealov ter upov v boljšo prihodnost. Zaposlitev romske manjšine, kjer se hkrati gojijo in spoštujejo vrednote, tradicija, kultura ter se obenem vseživljenjsko izobražuje na neformalen način, je ključ in pravi način do napredka celotne sodobne družbe. Če se politični odločevalci in mediji pričnejo zavedati pomembnosti socialnega podjetništva in dajejo podporo takšnim ustanovam v lokalnem in širšem okolju, je tudi podjetniška uspešnost, trajnost in rast takšnih podjetij nedvomno zagotovljena.

Ključne besede: Romska restavracija, socialno podjetništvo, vseživljenjsko izobraževanje, neformalno izobraževanje, trajnostni razvoj družbe

PRESENTATION OF BEST PRACTICE HOW TO INCLUDE PEOPLE OF ROMANI ORIGIN WITH LESS OPPORTUNITIES IN LABOUR MARKET - ROMA RESTAURANT – ROMANI KAFENAVA

Abstract: Roma Restaurant - Romani kafenava is the first Roma restaurant in Europe, which operates under the principle of social enterprise. Social entrepreneurship is a very effective method of integration of vulnerable groups in the labor market. High unemployment, low level of education, prejudices, stereotypes, discrimination, intolerance, cultural and other differences are all reasons for the long-term unemployed Roma in Slovenia and also EU. If to all of these problems we add current economic crisis it is understandable how bad the current situation of Roma really is. Result of these problems is exclusion in society, isolation and fear that already second-generation will be unemployed. This would lower very much self-esteem and consequently the motive of entire ethnic groups, because they do not have role models, ideals and hopes for a better future. Employment of the Roma minority by the jobs which respect their values, tradition and culture and at the same time offers them lifelong education in non-formal way is the key and the right way to progress for the whole modern society. If policy-makers and the media begin to understand the importance of social entrepreneurship and start giving support to such institutions in the local and wider environment, is also entrepreneurial effectiveness, sustainability and growth of such enterprises provided.

Keywords: Roma restaurant, social entrepreneurship, lifelong learning, non-formal education, sustainable development of society

ROMSKA RESTAVRACIJA – ROMANI KAFENAVA

Združenje EPEKA, socialno podjetje in Romsko društvo Romano Pralipe Maribor

September 2012 – avgust 2015

Maribor, Slovenija, Evropska unija

II. javni razpis za spodbujanje socialnega podjetništva Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti RS

Financiran iz ESS in MDDSZ RS.

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO-FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

Kaj je socialno podjetništvo?

- Socialno podjetništvo je inovativna oblika podjetništva z velikim čutom odgovornosti za družbo in ljudi.
- Za socialno podjetništvo je značilno, da so motivi poslovanja v razreševanju socialnih, gospodarskih, okoljskih in drugih problemov družbe na inovativen način.
- Osnovni namen te alternativne oblike podjetništva je tržno delovanje ob upoštevanju načel socialnega podjetništva.
- Ustvarja nova delovna mesta za ranljive skupine oseb ter opravlja družbeno koristne dejavnosti.
- Tako kot klasična podjetja tudi socialna podjetja nastopajo na trgu, s to razliko, da dobička praviloma ne delijo, temveč ga vračajo nazaj v podjetje.
- Socialno podjetništvo je povezovalno, saj spodbuja sodelovanje ljudi in prostovoljsko delo, ter na ta način krepi solidarnost v družbi.

Zakaj projekt Romani kafenava?

Cilji projekta Romani kafenave:

- Obuditev pozabljenega in ohranitev Romske kulture (umetnost, kulinarika, Romski stil okrasitve, jezik,...).
- Motivirati in vključiti Rome k zaposlitvi in spoznavanje s socialnim podjetništvom.
- Izobraziti na neformalen način vključene Rome za delo v restavraciji.
- Vključevanje Romov v družbo in delovno okolje z namenom spodbujanja medkulturnega dialoga.
- Pridobivanje izkušenj na področju izobraževanja etničnih manjšin za učitelje in trenerje.
- Povečanje samozavesti Romov.
- Promovirati zdrav način življenja pri Romih in ostalem prebivalstvu.
- Zmanjševanje predsodkov in stereotipov o Romih pri večinskem prebivalstvu.
- Povečanje družbene odgovornosti prebivalcev in spodbuditev razvoja regije.
- Povečanje enakopravnosti spolov pri etnični manjšini v Sloveniji.
- Širjenje znanja med Romi in vzpodbujanje metode učenje učenja med pripadniki Romske skupnosti.

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO-FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

Projekti in izobraževanja pred samo otvoritvijo Romani kafenave socialnega podjetja

1. Delavnica Romske kuhinje
2. Organizacija tiskovnih konferenc
3. Festival stare trte
4. Usposabljanje za kuharskega in natakarskega pomočnika
5. Evropski forum o zaposlovanju v Bruslju
6. Cateringi

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO-FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

Slavnostna otvoritev Romani kafenava s kulturnim in izobraževalnim programom:

- predstavitev socialnega podjetništva v Romani kafenava
- otvoritev razstave romskih fotografij v prostoru EPEKA
- okrogla miza na temo romske problematike v Sloveniji in EU v Romani kafenava
- tiskovna konferenca ob Svetovnem dnevu Romov v Romani kafenava
- slavnostna prireditev ob Svetovnem dnevu Romov in otvoritev Romske restavracije v Romani kafenava
- Harri Stojka, Šukarji, Balerima, učenci OŠ Janka Padežnika in OŠ Maksa Durjava, Nastop Skandal benda in trubačev iz Makedonije, Koncert Harri Stojka, Šukarji
- Otroška delavnica romske kuhinje

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

Romani kafenava zaposlitve:

- Vodja projekta
- Asistent projekta
- Administrator
- 1 kuhar ESS
- 3 natakar ESS
- 10 javna dela natakarji in kuharji
- Računovodkinja

Posredni in neposredni koristniki projekta (dobavitelji, odjemalci, stranke, obiskovalci,...), vpliv.

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO-FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

Kaj je SROI?

SROI (Social return on investment) – družbena korist od investiranja je okvir za merjenje in knjigovodstvo za ta mnogo širši koncept vrednosti ali koristi. Z njim naj bi zmanjšali neenakost in uničevanje naravnega okolja ter izboljšali prijetno življenje, tako da vgradimo v SROI družbene, okoljske in ekonomske stroške in koristi.

SROI meri spremembe na načine, ki so bistveni za ljudi in organizacije, ki spremembi prispevajo ali ima sprememba na njih vpliv (vsí deležniki). Pove, kako se ustvarja sprememba, tako da meri družbene, okoljske in ekonomske posredne izide in pri tem za predstavitev uporablja denarne vrednosti. Tako omogoča izračun razmerja med koristmi in stroški. Na primer razmerje 3:1 kaže, da investicija enega evra daje tri evre družbene koristi.

SROI torej izraža koristnost, ne denar. Denar je enostavno običajna enota in zato uporabna in široko sprejeta možnost za izražanje vrednosti.

Enako kot poslovni načrt vsebuje veliko več informacij od finančne napovedi, je SROI mnogo več kot zgolj številka. Pripoveduje o spremembi, na kateri naj temeljijo odločitve, in vključuje študije primerov in kvalitativno, kvantitativno in finančno informacijo.

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO-FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

Sedem glavnih načel SROI

1. Vključi deležnike – določite deležnike vaše dejavnosti
2. Razumi, kaj se spreminja – primerjanje stanja problema pred in po vaši aktivnosti
3. Ovrednoti zadeve, ki so pomembne – vrednotenje postavk, ki imajo neposredno povezavo z vašo aktivnostjo/dejavnostjo
4. Vključi samo, kar je bistveno – upoštevanje deadweighta (kaj bi se zgodilo tudi brez vaše aktivnosti) in atribucije (vpliv drugih akterjev na dotičen problem, ki ga naslavlja vaša aktivnost)
5. Ne zahtevaj preveč – pri definiranju in vrednotenju posrednih učinkov je potrebno biti previden, da ne zajamemo preširokega dometa posledic in s tem umetno povečamo družbeno vrednost aktivnosti (težko je določiti jasno mejo)
6. Zagotovi preglednost – finančni proksiji za posredne učinke naj bodo vzeti iz transparentnih virov (zakonov, javno dostopnih informacij, poročil, izkušenj...)
7. Preveri izide – pregled celotne verige – Vnosi, neposredni izidi, posredni izidi, vpliv.

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO-FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

Socialno podjetništvo v prihodnosti:

- Prednosti skupnega trga EU
- Reševanje problemov brezposelnosti s metodo socialnega podjetništva
- Potreba po izobraževanju v osnovnih in srednjih šolah ter fakultetah
- Prilagoditev finančnih mehanizmov novim načinom podjetništva.

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO-FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

Informacije in vprašanja na:

www.epeka.si / epeka@epeka.si

www.romani-kafenava.si / info@romani-kafenava.si

Štefan Simončič, predsednik Združenja EPEKA, socialno podjetje

stefan@epeka.si

030 610 606

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO-FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI